

TijdSchrift

108

Historische Vereniging Vlaardingen • juni 2008

Historische
Vereniging
Vlaardingen

L.A.M. Geneesde Vlaardingen

Foto's:
Collectie H.V.V., G. Kalkman, J.F.H. Roovers,
en het Stadsarchief.

Voor meer informatie over de Historische Vereniging:
www.historischevlaardingen.nl
of info@historischevlaardingen.nl

Streekliefhebbers Nij West den Bremer 020-424 0064
of Anne Clewoudt 020-424 1322

Plantage boekhandel Den Draak

Den Draak, zelf ook deel van de
rijke Vlaardingse geschiedenis!

Veerplein 33-35 - 3131 CX Vlaardingen - tel. 010 4358822 - fax 010 4349574
e-mail: info@plantagedendraak.nl - www.plantagedendraak.nl

Fisc-ad

Fiscale en administratieve dienstverlening

J.A. Janson
fiscaal adviseur

Plein 1940 nr 47
3135 PR Vlaardingen
tel: 010 435 92 67
fax: 08 4220 69 33
e-mail: fiscad@hetnet.nl
www.fiscaaladviseurs.nl

Stout Grafische Dienstverlening

A. Hoogvlietstraat 6
3134 CC Vlaardingen
tel. 010-2480603
fax 010-4344878
email: info@stout.nu
www.stout.nu

Voor het repareren van boeken en het inbinden van tijdschriften

Marieke Velthuisen
Dalkruid 47
3137 WK Vlaardingen
Tel: 010 - 4746167
www.boekendokter.nl

De Historische Vereniging Vlaardingen heeft tot doel het bevorderen van:
- de belangstelling voor en de kennis van de stad Vlaardingen en haar bewoners;
- het behoud en het herstel van gebouwen en stedenbouwkundige structuren en landschappen;
- het behoud en het verzamelen van die gegevens die van belang zijn voor de geschiedenis van de stad.

De contributie bedraagt € 16,50 per jaar, te voldoen per accept-girokaart. Het bankrekeningnummer van de vereniging is 39.56.57.016, het postgironummer is 750978. Leden krijgen jaarlijks het Historisch Jaarboek en 4 x per jaar het verenigingsblad Tijd-Schrift.

Het bestuur is als volgt samengesteld:
W.C. den Breems, voorzitter
A.W.J. Andriessen, penningmeester
mevr. A. Maat-Grijsen, secretaris
J. van Elk
E.A. Lohmann
A. Ouwendijk
E. van Rongen
mevr. T. van der Hoek, notuliste

Contactadres / losse verkoop publicaties:
Arnold Hoogvlietstraat 69
3134 CB Vlaardingen
Telefoon (010) 434 6864

Ledenadministratie:
Paul Henri Spaakring 22
3137 DJ Vlaardingen
Telefoon (010) 474 9416

Adres ledenactiviteiten:
Kortedijk 16a/b
3134 HB Vlaardingen
Telefoon (010) 435 3322 (kantoor)
(010) 434 2474 (thuis)

Redactie Tijd-Schrift:
E. van Rongen, eindredacteur
K. Bloem
A. Maarleveld
B. Ruigrok

Redactie-adres:
Paul Henri Spaakring 22
3137 DJ Vlaardingen
Telefoon (010) 474 9416

Bijdragen aan de inhoud van Tijd-Schrift zijn van harte welkom. In verband met de geautomatiseerde verwerking van de teksten ontvangt de redactie deze graag op 3,5" diskette of per e-mail: info@hvv-vlaardingen.nl t.a.v. de redactie.

ISSN 1380-2992

© Historische Vereniging Vlaardingen
Niets van deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Internet: www.hvv-vlaardingen.nl
E-mail: info@hvv-vlaardingen.nl

Productie: Stout Grafische Dienstverlening

Inhoud

Redactioneel 5

Mijn schooltijd 1939-1947
Bas van Heere 6

De Eendrachtstraat
L. Vogel 17

Wetenswaardigheden 22

Boekbespreking 24

Ledenactiviteiten 25

Bij de omslag: een bekend TV-programma had steevast de uitspraak 'Gelukkig hebben we de foto's nog!'. Een feit dat zeker voor onze stad opgaat; in diverse etalages in de stad kunnen we genieten van een bijzonder fraaie collectie historische foto's. De weerspiegeling in de ruit brengt ons terug naar de werkelijkheid.

Foto: HVV/Klaas Bloem.

Voor kopieën (ook in KLEUR)

moet je naast de molen zijn!
maandag t/m vrijdag
van 09.15 - 17.30 uur
DRUKKERIJ/COPYSHOP
A. OUWENDIJK
naast de molen
Kortedijk 16a-b
3134 HB Vlaardingen

Vlascom CV

Vlaardingse Assurantie Combinatie cv

Spoorstraat 2
NL - 3134 TA Vlaardingen

Website: www.vlascom.nl
e-mail: info@vlascom.nl
Tel +31(0) 10 248 04 85
Fax +31(0) 10 234 45 00

Advies op het gebied van:
Schadeverzekeringen
Watersportverzekeringen
Levensverzekeringen, Pensioenen
Financiële planning
Schadebegeleiding
Financiering, scheepshypotheken
Vermogensbeheer

Het Vlaardingen cadeau !
Replica Vlaardings Haringbord

het waaigat
 woon-ideeënwarenhuis

Markt 57 Vlaardingen tel. 010-4343685
www.waaigatwonen.nl

ECHTE VLAARDINGERS
 KOPEN HUN TAPIJT BIJ:

Hofman
stofferij

Kuiperstraat 39b
 3131 CH Vlaardingen
 Tel/fax: 010-4351073

**EEN UITERST BETROUWBAAR EN
 VAKKUNDIG ADRES**

TAPIJT - GORDIJNEN - VINYL
 ZONWERING - LAMINAAT

DE VLAARDINGSE LIBRIJE
Maarten van der Vlis & Bouke Procee
Antiquaren

Ons antiquariaat is gespecialiseerd in boeken
 over: Vlaardingen, Geschiedenis, Klassieke
 Oudheid, Literatuur, Scheepvaart, Treinen,
 Sprookjes, Legenden en Kunst.

Openingstijden: di-vr 13.00-17.00 uur
za 10.00-17.00 uur

Landstraat 83, 3131 CE Vlaardingen
 010-2327945, www.delibrije.com

De Witte
 GARANTJEMAKELAARS

Korte Hoogstraat 4a
 3131 BK Vlaardingen
Tel. 010 - 434 38 44

NVM

- Bloemwerken en arrangementen
- Goed gesorteerde snijbloemen
- Bloeiende- en bladplanten
- Bruidsboeketten en corsages
- Rouwwerken

Markgraafaan 135
 3131 VL Vlaardingen
 Tel: 010 43 43 704

JAC. VERKUIL
 BLOEMSIERKUNST

Tekort

De vorige twee redactionele stukjes sloot ik af met een oproep om artikelen voor Tijd-Schrift in te sturen. Dat heeft geresulteerd in welgeteld één reactie, en dat is veel te weinig! Het aantal artikelen voor Tijd-Schrift dat we in voorraad hebben is net genoeg om het eind van het jaar te halen, maar dan is het ook op! Het moet toch mogelijk zijn dat we meer stukken aangeleverd krijgen. Wellicht denkt u dat uw naspeuringsactiviteiten in het Stadsarchief (waar u een leuke tijdsbesteding aan heeft) niet voor anderen interessant zijn, maar dat kan heel goed wel het geval zijn. Mogelijk heeft u herinneringen over het Vlaardingen van toen (en dat hoeft echt niet van zo rond halverwege de vorige eeuw te zijn, over de jaren zeventig en tachtig is ongetwijfeld ook genoeg te vertellen) die u met leeftijdsgenoten wilt delen: schrijf ze op! Kortom: heeft u (ideeën over) mogelijke publicaties die voor Tijd-Schrift geschikt zouden zijn, laat het ons weten via de website www.hvv-vlaardingen.nl of via info@hvv-vlaardingen.nl.

In tegenstelling tot de daling van het aantal artikelen in voorraad, vertoont het ledental van de HVV weer een stijging. En dat is niet in het minst te danken aan de etalages in de binnenstad die door enkele enthousiaste bestuursleden zijn gevuld met allerlei fraaie historische afbeeldingen. Dat gaat dus gelukkig wel goed.

Dat de activiteiten van bestuursleden van de HVV niet ongemerkt blijven blijkt wel uit het feit dat de jaarlijkse lintjesregen ook nu weer op het bestuur druppelde. Na bestuurslid Arie Ouwendijk vorig jaar, mocht dit jaar onze voorzitter, Wout den Breems, een lintje ontvangen. Van harte gefeliciteerd!

In dit Tijd-Schrift weer een aantal boeiende stukken. Allereerst de herinneringen van Bas van Heere aan zijn schooltijd in de veertiger jaren van de vorige eeuw. Herinneringen aan school, meesters en juffen, en aan vriendjes. Maar uiteraard ook aan de leefomgeving – de weg van huis naar school en kattenkwaad dat werd uitgehaald.

Dat laatste komt ook naar voren in het relaas van de heer Vogel over de Eendrachtstraat. Hij haalt herinneringen op aan winkeliers en andere bewoners uit de jaren dertig en veertig – dezelfde tijd als waarin het verhaal van Bas van Heere speelt.

De rubriek 'Weet u het nog?' stopt even, maar een boekbespreking en – uiteraard – de ledenactiviteiten complementeren dit Tijd-Schrift weer. U zult zien dat er deze zomer ook weer genoeg historische activiteiten in Vlaardingen te doen zijn. Dus zowel voor de vakantiegangers als voor de thuisblijvers: een goede zomer!

Eric van Rongen
eindredacteur

DIJKSHOORN
EUROMOVERS
 SLUIPEN MOET NIET WERKEN

AL MEER DAN
50 JAAR
 VERHUIZEN!

WWW.DIJKSHOORN.NL TRAWLERWEG 8 3133 KS VLAARDINGEN TEL.: + 31 (0)10-2480522

Mijn schooltijd 1939-1947

Bas van Heere

Ik ben geboren op 11 februari 1935. Op 1 september 1939, ik was toen 4½ jaar, ging ik naar de kleuterschool. “Kakschool”, zei men toen in de volksmond, maar de officiële naam was bewaarschool. Ik was de jongste van het gezin, mijn broer en beide zussen hadden op school gezeten in de Wilhelminastraat, omdat we daar toen dichtbij woonden. Kort voordat ik naar school zou gaan, waren wij verhuisd naar ‘het Hoofd’. Gewoon te getrouwd ging ik ook naar de school in de Wilhelminastraat en ik kwam in de klas van juffrouw Berkhout.

De bewaarschool

De eerste dagen werd ik, achterop de fiets, door moeder gebracht en gehaald. Daarna ging ik alleen. Nu worden zelfs kinderen van de basisschool naar school gebracht. Hele groepen ouders staan rond 9 uur bij de school staan kletsen.

Bas van Heere,
Kleuterschool juff
Berkhout, Wilhelmina-
straat 1939

Daar hadden de ouders destijds geen tijd voor. Wat je wel zag, was dat de kinderen van de grote school een jonger broertje of zusje van de bewaarschool meenamen. De beide scholen hadden immers dezelfde school- en vakantietijden.

Ik liep van huis over de Spoorhavenbrug, de spoorwegovergang en de Julianabrug door de 1e Van Leyden Gaelstraat. Destijds was dat een drukke straat met veel bedrijvigheid. Ook was het de hoofdverkeersader op de route Rotterdam-Hoek van Holland. Bij bakker Simons ging ik dan de hoek om en via de Binnensingel en Willem Beukelszoonstraat kwam ik op school.

Ik droeg in die tijd een door moeder zelfgemaakt bruin pakje met een petje van dezelfde stof. Toen grote jongens op de hoek bij Simons mij op stonden te wachten om mijn petje van mijn hoofd te trekken, hoefde ik daar niet meer langs en leerde moeder mij een andere route naar school. Bij Van Abshoven aan de Oosthavenkade ging ik de Maasstraat in. Halverwege gluurde ik door de beroete raampjes van kuiperij Hoogendijk. In het schijnsel van het open vuur zag ik dan de kuipers aan het werk. Rechts kreeg je daarna bakkerij Smelik waar het zo lekker rook dat het water uit m'n mond liep. Dan ging ik bij het textielwinkeltje van Bets van der Windt linksaf, anders zou ik tegen de waterstokerij van Van der Linden oplopen.

Het kromommetje durfde ik toen nog niet door, dat vond ik best wel eng. Via drukkerij Van Dooren en langs de etalage van kruidenier Aart van Leenen op de hoek van de Callenburgstraat en Callenburgdwarsstraat kwam ik dan op school. Als het regende droeg ik een zwarte cape. Door twee gleuven kon ik m'n handen naar buiten steken. Ook kon ik de kap over mijn hoofd trekken, dan leek ik op een toverheks.

Welke route ik ook volgde, het was een hele tippel en dat vier keer per dag. Tussen de middag overblijven was er destijds nog niet

bij. En of dat nog niet genoeg was, gingen we klassikaal ook nog wel eens wandelen als verzetje. We liepen dan binnen een raamwerk van touw als paarden in het gareel. Elk kind moest het touw vasthouden op heuphoogte. Die tocht voerde ons over de Binnensingel via 'de tunnel' naar de Koningin Wilhelminahaven. Langs de Oosthavenkade kwamen we dan terug. Onderweg kon ik, over de haven heen, ons huis aan de Galgkade zien liggen. Ik herinner me goed dat ik steeds liep te kijken, maar moeder zag ik niet.

‘Halverwege gluurde ik door de beroete raampjes van kuiperij Hoogendijk’

De winter van 1939-1940 was streng veel met veel sneeuw en ijs. Mijn moeder vond het beter om me thuis te houden. Daarna kwam de oorlogsdreiging, waarvan op het Hoofd toch meer te merken was dan in de stad. Zo hadden wij bijvoorbeeld bewapende Nederlandse soldaten in onze tuin. In mei 1940 brak de oorlog uit en daardoor heb ik alles bij elkaar maar vier maanden kleuterschoolervaring. Knippen, plakken en kleuren heb ik daardoor nooit goed onder de knie gekregen.

De grote school

Op 1 september 1941 ging ik naar de 'grote school' in de Prins Hendrikstraat 97. Voor het gebouw staande, was links de ingang van de openbare school K, in het midden de hoofd-ingang die niet gebruikt werd, en rechts was de ingang van onze christelijke school, de Jonkheer Mr. Alexander Frederik de Savornin Lohmanschool. Geen simpele letter als naam of zoiets gewoons als 'De Maatjes' of 'Het Vis-

net', maar genoemd naar de oprichter van de Christelijk Historische Unie. Een hervormde school dus. De gereformeerden zaten in de Stationsstraat. Daartussen stond de christelijke kleuterschool 'Prinses Juliana'. Het hoofd van onze school was de heer W. de Vos tot 1943, daarna tot 1953 de heer K. Schouten.

Rondom het schoolgebouw lag een betegeld schoolplein. Precies in het midden aan de achterzijde stond een houten schot, zodat de christenen niet bij de heidenen konden komen. Op het voorplein bestond die scheiding niet. Tot ongeregelde heden is het, zover ik weet, nooit gekomen; men negeerde elkaar. De speelplaats, zoals wij het schoolplein noemden, werd aan de achterkant begrensd door de touwbaan. Daar waren altijd mannen in de weer met houten klossen en touw. Aan de zuidzijde werd de speelplaats ingesloten door de hoge muur van de oliegoedfabriek van Van Toor, waardoor we 's winters altijd in de schaduw zaten.

Zover ik me kan herinneren stonden in klas 4, 5 en 6 geen kachels, maar radiatoren. Er was ook nog een 7e klas, de zogenaamde kopklas, die geleid werd door het hoofd van de school. Hier zaten de kinderen die naar ambachtsschool of huishoudschool zouden gaan. Ook kinderen die nog een jaartje moesten wachten voor ze konden gaan werken, zaten in de 7e klas. Het schooljaar liep van september tot augustus en de schooltijden waren 's

Bas van Heere, Sa-
vornin Lohmanschool,
Pr Hendrikstraat

Deze en volgende foto's: Leerlingen en leraren van de school aan de Prins Hendrikstraat, 1947.

morgens van 9-12 uur en 's middags van 2-4 uur. De woensdag- en zaterdagmiddag waren vrij.

In de eerste klas had ik juffrouw Kijne die het jaar daarop koos voor het BLO-onderwijs op de school in de Zomerstraat. Ik kan me niet veel herinneren van die eerste schooljaren, maar één ding heeft een onuitwisbare indruk op me gemaakt. Plotseling werd door de bovenmeester tijdens de les de deur van de klas geopend en kwam een grote zwarte neger de klas binnen met een emmer water op zijn hoofd. We schrokken enorm, en hij was weer net zo gauw verdwenen als hij gekomen was. Hij liep alle klassen langs en moest waarschijnlijk op één morgen alle christelijke scholen van Vlaardingen bezoeken. Achteraf denk ik dat deze show te maken had met de 'Suriname Zending'. In elke klas stond op de lessenaar een negertje met een gleuf in zijn buik. Zijn hoofd zat los en was verbonden met een houtje onder de gleuf. Stopte je geld in de gleuf, dan viel dat op dat houtje en begon de neger te knikken. Voor een halve cent knikte hij heel minzaam, voor 1 cent boog hij al behoorlijk, maar voor een vierduinstuk (2½ cent) leek het wel of zijn hoofd eraf zou schud-

den. Na de oorlog, toen er langzamerhand weer zilverpapier verscheen, gingen we dat ook sparen voor de bosnegers in Suriname.

In de 2e en 3e klas hadden wij juffrouw Storm en juffrouw Kramer. De 4e, 5e en 6e klas werden begeleid door een meester. Meester Bijl was een Fries, een slanke statige man die altijd rustig kwam aanfietsen. Meester Van Helden had geen fiets nodig, want hij woonde net om de hoek op de Parallelweg. Hij leek mij een gezellige goedzak. Verder weet ik niets van beide heren, want ik kreeg in de vierde klas meester De Korte en hield hem ook in klas 5 en 6 tot ik van school ging. De heer A. de Korte deed zijn naam eer aan. Hij was klein van stuk, 24 jaar jong en jongensachtig in zijn doen en laten. De eerste kennismaking viel zwaar tegen, hij eiste absolute stilte in de klas. Eer wij daar aan gewend waren, had menig leerling al kennis gemaakt met zijn harde hand. Binnen de tijd van een paar weken waren wij die discipline gewend en hoefde de meester nooit meer naar zulke machtsmiddelen te grijpen. Haat veranderde in liefde. Geliefd werd Ad en nu, na meer dan 50 jaar later, spreken oud-leerlingen nog vol lof over hem. Jo Kal, die ook stevig bij zijn kuif

was gepakt, ging, toen hij ging trouwen, zijn bruid aan zijn meester voorstellen. Als ik wat oude schoolvrienden op bezoek heb, zeggen hun vrouwen: "Jongens, toch weer niet de hele avond praten over meester De Korte."

Nu, in 2004, roept hij van zijn fiets: "Ha, Bas!" en ik zeg dan: "Dag meester". Ik zeg niet "Ad" of "meneer De Korte", maar noem hem bij zijn eretitel. Zou er één schoolmeester geweest zijn in die jaren die na schooltijd meedeed met een potje voetbal? Hij deed dat en toen ik hem er eens naar vroeg, zei hij: "Dat was voor mij geen opoffering, ik deed dat graag." Ook trok hij er met ons op uit op zijn vrije woensdagmiddag. De ene week met de meisjes en de andere week met ons, de jongens. We trokken slootje springend door de weilanden in de Zuidbuurt of de Broekpolder. Een geliefde speelplek waren de 'Superduinen', een ruig gebied ten westen van de ENCK superfosfaatfabriek. Hier viel ik eens met mijn blote benen in de brandnetels. "Plas er maar op, dat helpt", zei de meester en inderdaad, het hielp.

De lesweek begon op maandagmorgen met zingen. De ene week leerden we een psalm en de andere week een gezang. Hij moest de kerk in het midden houden, want er waren kinderen uit Gereformeerde Bondgezinnen en ook uit de vrijzinnige hoek.

Aardrijkskunde begon bij de provincie Groningen. De bekende rijtjes werden erin gestampt: Reitdiep, Hoendiep, Boterdiep. Toen ik vele jaren later die 'slootjes' in het echt zag, vroeg ik me af of dat nou wel zo nodig was geweest.

Ja, we hebben op de 'Savornin' veel feitenken- nis opgedaan. Huiswerk was ongebruikelijk, lesmateriaal lag in het kastje onder je bank, dus er was naar school weinig anders mee te nemen dan een paar knikkers in de broekzak.

Na schooltijd in de klas en op woensdag- en zaterdagmiddag bij hem thuis, heeft meester de Korte drie leerlingen klaargestoomd

voor het toelatingsexamen van de HBS. Alle drie zijn geslaagd dankzij zijn vrijwillige inzet en ondanks het verloren oorlogsjaar 1944-1945. In dat jaar werd onze school door de Duitse bezetter gevorderd. Wij werden voor halve dagen op andere scholen ondergebracht. Zo zat ik een tijdje op de Van Kampenschool in de Hofesstraat en later op de gereformeerde school in de Stationsstraat. Geleerd heb ik daar niet veel, ik keek te veel naar buiten. Bij de meubelfabriek van D. v.d. Bant aan de overkant was altijd wel wat te zien. Vanaf november 1944 was er geen elektriciteit meer en op 4 december werd ook de gaskraan dichtgedraaid, waarna de scholen werden gesloten. Het onderwijzend personeel werd ingeschakeld bij de voedseldistributie.

De centrale gaarkeuken was in de Hollandia melkfabriek aan de Oosthavenkade. Met paard en wagen werden de gamellen naar de verschillende uitdeelposten vervoerd. Daar stonden de kinderen met hun pannetje te wachten tot hun eigen meesters met het uitdelen begonnen. Honger maakt rauwe bonen zoet, maar eigenlijk was het geen eten. Ik proef nog die harde stukken suikerbiet die inde soep dreven. Soms kreeg ik van moeder een stuk winterpeen. "Lang kauwen, dan doet het meer nut", zei ze en dan liep ik de hele dag met een oranje mond. In februari 1945 kwam de eerste Zweedse voedselhulp en konden onze bakkers weer brood gaan bakken. Nog nooit eerder had ik zulke grote witte boterhammen gezien. Op 29 april begonnen de voedseldroppings. Als 'manna' vielen de kaakjes uit de lucht en was het meeste leed geleden.

Na de bevrijding gingen we weer meteen naar school. In het speelkwartier werd op het schoolplein vaak wat extra's uitgedeeld om aan te sterken. De meester deed voor hoe je een banaan of een sinaasappel moest schillen, want die dingen zagen wij voor het eerst. Ook werd er alweer gauw een ¼ liter melk uitgedeeld in de klas. Het is gebeurd dat die kleine flesjes tot op de bodem bevroren aankwamen

tijdens de winter. Het duurde uren voor ze ontdooid waren.

In de Duitse tijd mochten we geen vaderlandse liederen leren. Tijdens de zang leerden we toen een Duits canon, dat ging zo:

Ein schön-ö-nes L-ie-ied zum rech-e-ter Zeit
Ihr we-e-cke Lu-u-st und Hei-ei-ter-keit.

Dan dezelfde twee zinnen met een andere melodie en dat dan 10 x herhaald, twee- of vierstemmig.

Na de oorlog moesten we als de bliksem onze schade aan nationale trots inhalen en zongen we elke dag urenlang. Eerst natuurlijk het Wilhelmus en dan: Alleman van Neerlands stam; 't Is plicht dat iedere jongen; Ferme jongens, stoere knapen; Hollands vlag, je bent mijn glorie; Waar de blanke top der duinen; O, schitterende kleuren van Nederlands vlag; enz. Als we de liederen enigszins onder de knie hadden, werden wij afgemarcheerd naar het stadhuis op de Markt voor de zoveelste aubade.

Het heeft nog tot het nieuwe schooljaar, 1 september 1945, geduurd voordat weer normaal les gegeven kon worden in onze eigen school. Tot 1947 had Vlaardingen geen zwembad. Het bad in de Spoorhaven was in de strenge winter van 1939/1940 kapot gevroren en gezonken. Schoolzwemmen heb ik dus niet meegemaakt, wel kregen de jongens na de oorlog gymnastiek. Tijdens ons gymmen hadden de meisjes handwerken. Eerst gymden we in de zaal van de BLO-school in de Zomerstraat, later in die prachtige grote gymzaal van het Handelsgebouw aan de Parallelweg. Leraar was de heer Harm van der Schaar van de bekende Vlaardingse familie Van der Schaar. Zijn broer Johannes was doctor in de letteren en gaf les op de HBS. Al vrij snel na de oorlog reed Harm op een motorfiets en zijn lievelingetjes mochten om beurten achterop zitten. Die eer is mij ook eens te beurt gevallen. We vlogen van de Zomerstraat via de Prins Hendrikstraat en 'Leyden van Gaal' naar de Parkweg waar hij

toen woonde. Het hele eind teruglopen naar huis had ik er graag voor over.

Van schoolreisjes kan ik mij niets herinneren. Misschien konden die in de oorlogsjaren niet georganiseerd worden. Afgezien van het schooljaar 1994-1945 werd het schoolleven vooral gekenmerkt door regelmaat. Al die jaren bleven de schooltijden gelijk en vielen de vakanties altijd in dezelfde periode. Onwettig schoolverzuim was er niet. Op een keer mocht ik eerder naar huis, omdat een regiment vlooiën in mijn nek was gesprongen. Bij de spoorbomen naar het Hoofd werd ik al gegrepen door een politieagent. "Wat ik op deze tijd op straat deed", vroeg hij mij. Moeder wist wel raad met de beestjes. Boven een teil water werd mijn hoofd uitgeschud. Met haar nagel werden de diertjes dan tegen de rand van de teil doodgedrukt. Je hoorde hun pantsertjes knappen.

Lesuitval kwam ook niet voor. Hoogstzelden was wel eens een leerkracht ziek. Ik zie nog meester De Korte in de deuropening tussen twee klassen staan. Hij nam die andere klas er die dag gewoon bij. Twee maal 40 leer-

lingen hield hij zo aan het werk. Ondanks de oorlog denk ik toch met plezier aan mijn lagere schooltijd terug.

De Grote Kerk

Op zondag gingen mijn ouders naar de Grote Kerk op de Markt. Af en toe mocht ik mee, soms 's morgens maar meestal 's middags. We liepen dan van het Hoofd naar het Waaigat. Daar aangekomen kon gekozen worden voor de Brede - of de Smalle Weg, net als op de bekende christelijke schoolplaat van destijds. De Brede Weg leidde naar het verderf. Je kwam dan langs cafés, bioscopen en danslokalen. Die waren er inderdaad op de Westhavenkade. Wij kozen voor de Smalle Weg, de weg tot behoud en liefde, de Landstraat. Daar waren eerst de Gereformeerde Kerk, dan het Leger des Heils en tenslotte het Jeruël in de Zomerstraat. Stevig gearmd kwamen mijn ouders bij de kerk aan, maar daar splitsten zich hun wegen. Vader ging rechtsaf naar de ingang tegenover de Smalle Havenstraat. Moeder ging linksaf naar de ingang bij de Maassluisdijk. Zij had haar vaste plaats voor het orgel in de

vrouwenbank. Mijn vader had een jaarkaart voor een plaats 'achter de deurtjes' aan de Hoogstraatkant. Tegen de tocht had men daar een schot geplaatst met voor elke rij een deurtje. Op het schot legden de mannelijke kerkgangers hun uitgedoofde sigarenpeuken met de bedoeling ze na de dienst, op de terugweg, verder op te roken.

Ik zat liever bij mijn moeder in de vrouwenbank, daar kreeg je nog wel eens een snoepje van de een of ander. Ik begreep nooit één woord van de preek, ik ging meestal lampjes tellen. Vier grote kroonluchters met elk 8 x 3 lampjes waren er al 96. Verder aan elke zuil en langs de muren onder de ramen steeds drie. Ik raakte al gauw de tel kwijt en begon dan opnieuw tot ik in slaap viel. Wat dat laatste betreft, ik was niet de enige, hoor. Tijdens het bidden had je twee groepen kerkgangers. De ene groep stond rechtop met het hoofd in de nek, terwijl de andere groep deemoedig het hoofd op de borst boog. Ik dacht toen dat alleen de laatste groep gezondigd had.

Na de dienst gingen we naar opa Van Heere in de Waalstraat. Daar kreeg ik een 'koppie stoom', chocoladepoeder met warm water en een scheutje melk.

De kinderkerk

De periode dat ik met mijn ouders meeging naar de Grote Kerk heeft maar kort geduurd. Al snel ging ik apart naar de kinderkerk. Meester De Korte begon een kinderdienst op zondagmorgen in een zaaltje in het Emous. Ik met een paar klasgenoten er naar toe, natuurlijk. Zo zie je maar: het nalopen van een geliefd predikant begon al op jonge leeftijd. Halverwege het Emous aan de kant van 'De Put' was een klein lokaaltje. Na de oorlog, zomer 1945, ben ik daar nog eens lichamelijk gekeurd. Ik werd afgekeurd, ik was te gezond om in het buitenland te gaan aansterken.

Het was een hele wandeling van het Hoofd naar Vlaardinger-Ambacht, maar er was veel te zien onderweg. Bij de bioscoop op de Haven

hingen interessante foto's van films en filmsterren. Op de Hoogstraat was er de bekende speelgoedwinkel van de 'Poppendokter'. Ook op de Hoogstraat, halverwege, was het kantoor van de Nieuwe Vlaardingse Courant. Voor de deur was een hoge stoep van twee treden. Op de bovenste tree kon ik mooi de foto's van het ANP bekijken die aan de binnenzijde van de glazen deur waren geplakt. Afschuwelijke foto's waren daar bij, zoals van een concentratiekamp waar drie mensen aan de galg waren opgehangen., Hoezo "Wir haben es nicht gewusst", denk ik dan nu, ik zag dat toch al op 9-jarige leeftijd in 1944?

Toen ik wat ouder was geworden, ging ik naar de jeugdkerk van de heer Boogaard. Hij was hoofd van de Marnixschool in de Groen van Prinstererstraat, een echte heer in een driedelig grijs pak. Hij hield elke zondagmorgen om 10 uur zijn jeugddienst in de zaal 'Concordia' achter de Volksbond tegen Drankmisbruik aan de Oosthavenkade. Wij waren geen kinderen meer maar jeugd en dienden ons als zodanig te gedragen hield

hij ons voor. Daarmee trof hij bij ons precies de juiste snaar en wij voelden ons serieus genomen. Na de dienst wandelden wij nog een uurtje naar de Nieuwe Haven en het Hoofd. Tegen twaalfen kwam ik dan weer thuis, waar inmiddels iedereen terug was uit de kerk.

Verdere scholing

Op de zondagsschool heb ik nooit gezeten. Wel heb ik een Kerstviering van de zondagsschool meegemaakt. De Grote Kerk zat stampvol kinderen en ouders. De kinderen in het grote middenblok en de ouders aan beide zijkant. Voor de viering begon was er een gegil en gezwaai zodra men zijn vader of moeder zag. De Kerstboom straalde en het Kerstverhaal was mooi, maar ik zat eigenlijk te wachten op het eind wanneer de sinaasappel en het leesboekje werden uitgedeeld. Misschien was ik als plaatsvervanger van mijn zusje aanwezig, want ik kreeg ook het boekje 'Een wegje door het koren' van W.G. van der Hulst.

Ik las veel als kind en was elke zaterdagmiddag in de kinderbibliotheek te vinden.

De bibliotheek was gevestigd in een groot herenhuis aan de Oosthavenkade, hoek Willem Beukelszoonstraat. Op de bovenverdieping was de openbare bibliotheek, op de begane grond de christelijke en in de kelder de kinderbibliotheek. Via een marmeren hal en gang kwam ik bij de trap naar beneden. Daar was een marmeren fonteintje met een glimmende gepoetste koperen kraan waar ik altijd water dronk. Van de boeken herinner ik me vooral alle delen van 'Daantje': 'Daantje op reis', enz.

Korte tijd heb ik nog op orgelges gezeten bij juffrouw Brouwer in de Callenburghstraat. Het was in de winter en ze gaf les in de onverwarmde voorkamer. Ze woonde zelf in de verwarmde achterkamer. Ik had er geen last van, maar zij maakte altijd een kouwelijke indruk. Onderweg naar les kwam ik langs de bedrijvigheid van de Westhavenkade en vergat de tijd. De volgende week betaalde ik dan dubbel. Ik had weinig interesse in de trapharmoniumstudie, maakte weinig vooruitgang. En werd er door mijn ouders dus snel afgehaald.

Ook slechts kort heb ik op een kinderzangkoortje gezeten. Eenmaal in de week oefenden we van 16:30-17:30 uur in de Christelijke Besturenbond, een lokaaltje op de hoek van de Vettenoordstraat en Stationsstraat. Eén uitvoering hebben we gehad, tijdens Kerst 1944, in de Remonstrantse Kerk aan de Hoflaan. Daarna is het koor opgeheven in verband met de hongerwinter 1944/45.

Op de hoek van de Willem Beukelszoonstraat en de Cornelis Houtmanstraat was een turnzaal. De gymnastiekvereniging 'Liefde voor Turnen', onder leiding van de al genoemde heer Van der Schaar, zetelde daar. Waarschijnlijk zal dat ritje op de motorfiets de doorslag gegeven hebben om lid te worden. Elke week voordat de les begon moest ik een dubbeltje betalen. Al gauw had ik een betalingsachterstand. De snoepwinkel van Poot in de Willem Beukelszoonstraat was de oorzaak. De turnles werd meestal gegeven door de heer Van

Rossen, een aardige man. Bij de heer Van der Schaar daarentegen was je al gauw een slappe tinus, houten klaas of flapdrol.

Als Nederlands Hervormd kind kwam ik bijna automatisch terecht bij Obadja. In mijn tijd een geweldig grote jeugdclub en onderdeel van Liefde & Vrede, een plaatselijke afdeling van de Christelijke Jonge Mannen Vereniging, CJMV. Toen heel veel later ook meisjes lid mochten worden, werd het de Christelijke Jongeren Vereniging, CJV.

Daar zou een apart verhaal over geschreven kunnen worden, maar dat valt net na de hier beschreven periode 1939-1947.

Zwemles heb ik al heel jong gekregen van mijn vader. We woonden rondom in het water en ik mocht het hekje van de tuin niet uit vóór ik zwemmen kon. Mijn vader heeft mij van de havenkade, aan een touw onder mijn oksels, in het water laten zakken. Na een paar keer had ik de slag te pakken. "Als je maar wilt, kun je veel bereiken", zei mijn vader altijd. Nu, ik wilde wel, want toen ik zwemmen kon, mocht ik ook buiten de tuin spelen. Fietsen leren hoorde er ook bij, in die jaren. Veel mensen stapten pas als volwassene voor 't eerst op een tweewieler. Een step was een uitzondering en kinderfietsjes zag je helemaal nooit. Alleen de fietsenmaker in de Van Leyden Gaelstaat had er twee in de verhuur. De zaak was gelegen tussen Kalkman, de ijsboer en Simons, de bakker. Mijn buurmeisje kreeg van haar vader geld om voor ons beiden een fiets te huren voor 1 uur. In plaats van lopend naast onze fiets naar huis te gaan om daar les te krijgen, stapten wij meteen op en fietsten via de drukke Van Leyden Gaelstraat naar huis. Mijn moeder wist van niets en kon haar ogen niet geloven. toen wij in volle vaart de hol van de Spoorhavenbrug afkwamen.

Vrije tijd

Bij het uitgaan van de school 's morgens om 12 uur en 's middags om 4 uur stormde iedereen met veel lawaai naar buiten. Ook tijdens het

speelkwartier werd er gegild en geschreeuwd. Waarschijnlijk was dat onze reactie op dat onnatuurlijke stilzitten en zwijgen in de klas. Tussen de middag even gauw thuis eten en gelijk weer terug naar het schoolplein. 's Middags van hetzelfde laken een pak tot half zes à zes uur al naargelang moeder had gezegd. In december was het al donker bij het uitgaan van de school. We speelden dan 'lessie buut' in de schaars verlichte stegen rondom de Markt. Er hing dan al zo'n kerstsfeer in de binnenstad. Sinterklaas resideerde in KOFA/Hofstee en bij Jac. den Boer kwam ik niet uitgekeken op die prachtige suikerbeesten in de etalage. Daarna kamen de kerstbomen naast de Visbank. Losse takjes dennengroen raapte ik op voor thuis.

Als het gesneeuwd had, gingen we sleetje rijden op de Maassluissedijk, naast de trappen. Je lag op je buik op zo'n klein houten kistje en suisde naar beneden. Als je goed stuurde kon je helemaal in het landje eindigen waar nu de huizen van de Mozartlaan staan. De grotere kinderen sleeden van diezelfde dijk bij de Curaçolaan die ook nog niet bebouwd was. Daar was het veel steiler en dieper maar je had moeite weer op de dijk te komen, want er waren nog geen trappen in die tijd.

Schaatsen leerde ik op de Surinamesingel, dichterbij was geen ijs zolang de havens niet bevroren waren. Thuis hadden we een kist vol schaatsen, een museum zou er nu blij mee zijn. Ik kreeg houten schaatsen waarvan de krul was afgezaagd. De gevaarlijke punt was afgedekt met een dopje. Met oranjeblauwe linten bond je ze vast aan je hoge schoenen. Zomer en winter liep iedere jongen destijds in een korte broek. Na het schaatsen schrijnden m'n schrale dijen op de rand van mijn broek. Ik droeg een blauw zelfgebreide wollen bivakmuts. Omdat ik er steeds op kauwde werd mijn mond helemaal blauw. Toen ik schaatsen kon, waagde ik me op de Wetering. Bij een paar boerenbruggetjes moest gekluund worden om bij de tankval te komen. Tsjonge-

jonge, wat was dat ver van huis. In de verte leek de toren van de Grote Kerk heel klein. De tankval was in de oorlog gegraven om de Engelsen tegen te houden. Zij liep van de Maassluissedijk naar de rijksweg 20, die toen in aanleg was. Zij ligt er nog steeds naast de huidige Boerhaavestraat.

Na de winter volgde het voorjaar en dan, van de ene op de andere dag was het plots knikkertijd. Knikkeren met peuten deden de meisjes, wij jongens gingen schieten. De 'loog' lag in een putje en de anderen moesten hem zien te raken met een 'schiet' vanuit de wijsvinger en afgevuurd met de duim. Er werd zo bij gegild: "Loog, eers, twees, dries, viers", dat je na de knikkertijd geen stem meer over had.

Springspelletjes zoals hinkelparken, bokkiespringen en touwtjespringen waren typisch meisjeswerk. Jongens sprongen wel, maar dan over slootjes. 'Kop in de lor' betekende dat je je hoofd omlaag moest houden als je bok stond. Bij 'inspring de bocht gaat in' dook een meisje in het draaiende springtouw en bij 'uit spruit de bocht gaat uit' ging ze op het juiste moment er uit. Sommige meisjes waren er zo bedreven in dat ze in twee in tegenovergestelde richting draaiende springtouwen konden springen. Jongens gingen vliegers maken en daarna oplaten. Vliegeren was in de oorlog verboden geweest maar tijdens de bevrijdingsfeesten vliegerde ik al met een vliegertje van A4 formaat met een klosje naaigaren. Hoogland op de Schiedamseweg verkocht mooi gekleurde vellen papier, maar het touw was aanvankelijk een probleem. Het papiertouw werd pap als het nat werd. Mijn tante was boetster en van haar kreeg ik een kluwen boettouw maar dat was eigenlijk te zwaar en hing met een grote bocht net boven de grond.

Jongens uit de PKD-straat bouwden de beste vliegers. Tijdens schooltijd bleven die gewoon in de lucht staan, het touw vastgebonden aan het hek van de school.

Meteen na de oorlog gingen de jongens

weer oorlogje spelen. Wij schoten papieren pijltjes met een ijzeren electriciteitsbuis tot boven de oliegoedfabriek van Van Toor. Minder onschuldig was dat sommige jongens de gaskousjes van de straatlantaarns kapot schoten. Op zich zelf een hele kunst want de luchtgaatjes onderin de lantaarnkap waren maar klein. Diezelfde jongens maakten van hun blaaspijp een namaakgeweer. Dat ging met houten klossen en elastieken. De elastieken werden geknipt van een oude binnenband van een fiets. Aan elkaar geknoopte elastieken leverden een mooie katapult op en een in elkaar geknede natte prop papier omwikkeld met elastieken, een voetbal. Daarmee speelden we in de oorlog 'putjebal' op straat. Zelfs zo'n ordinaire papieren bal was niet veilig voor 'oom agent'. "Juut, bal in je zak!", schreeuwde je als je een diender aan zag komen, maar soms was het al te laat. Voetballen op straat mocht niet en je bal werd dan ingepikt. In de oorlog was er maar één jongen in de hele Vettenoordse Polder die een echte 'leren kick' had: Piet Smit. Piet was lid van de voetbalvereniging Fortuna. Het 'eitje', waarschijnlijk van voor de oorlog, was een maatje kleiner dan een gewone bal. De rossige binnenbal moest eerst door een spleetje in de buitenbal gefriemeld worden. Vervolgens werd die met een fietspomp opgepompt. Het slangetje werd afgebonden en in de buitenbal gefrommeld. De buitenbal

was gemaakt van dikke leren, aan elkaar gestikte schillen. Tenslotte werd met een veter de spleet dichtgeregen, waarbij de losse eindjes nog in de bal werden geperst. Het leer nam veel vocht op en dan werd de bal zo zwaar dat je maar beter niet kon koppen. Het was een hele eer als je met Piet mocht meedoen. Piet brak tijdens een wedstrijd een been. De meester vond dat wij om beurten hem na schooltijd maar eens moesten opzoeken. Hij woonde in een benedenhuis halverwege de PKD. Op een snikhete namiddag heb ik hem een tijdje gezelschap gehouden. Hij in een bed voor het opengeschoven raam en ik leunend in de vensterbank op de stoep. Mijn eerste en enige eigen bal kreeg ik in 1946 op mijn elfde verjaardag.

Op het schoolplein speelden we 'diefje met verlos'. De beide muren waren vrijplaatsen maar bij het overlopen kon je door de tegenstanders op je rug worden getikt en was je 'er bij'. Zodra je merkte dat je de overkant niet zou halen, liet je je plat op je rug op de tegels vallen, want alleen een tik op je rug telde. Je ploeggenoten vormden dan een levende ketting om je te verlossen. Normaal was een ketting van elkaars handen vasthouden voldoende. Reikte dat niet ver genoeg, dan lag ieder op de grond van linkerarm naar rechterbeen en was de ketting langer.

Schoolkameraadjes

Klasgenoten gingen goed met elkaar om. Wel had de één meer vriendjes dan de ander. Dat had vooral te maken met de omstandigheden thuis. Eén jongen woonde in het Jachthuis in de Zuidbuurtsweg, die kon vriendjes genoeg krijgen. Voor mij gold hetzelfde, de Galgkade was een soort buitenland voor de kinderen uit de ‘Vettenoord’. Max Kalisvaart had na de bevrijding ook geen gebrek aan vriendjes. Zijn vader had een gemeentebaan en moest o.a. de vlag in de toren op de Markt verzorgen. Bijna dagelijks werd toen gevlagd en Max mocht elke keer één vriendje meenemen. Ik mocht ook eens mee. Om 07.30 uur ’s morgens stond ik al op de Markt op Max en zijn vader te wachten, want om 8.00 uur moest de vlag uithangen. Naar de omloop klimmen was geen probleem, maar daarna omhoog naar de torenspits was best eng. Bovenaan moest de mast door een luik naar buiten geschoven worden. De ruimte daar was beperkt en er stond geen hek omheen. Max en ik bleven dus op de trap staan met ons hoofd door het luik, zodat we toch van de omgeving konden genieten.

Ook was ik bevriend met een jongen wiens vader kuipersbaas was bij IJzermans aan de Oosthavenkade. Achter het kantoor was een grote plaats waar we heerlijk konden spelen tussen de haringnetten en tonnen. Toen na de oorlog weer auto’s op straat verschenen, gingen de jongens autonummers noteren. Daar heb ik nooit aan meegedaan, er werd gesjoemeld. Plotseling had er één ineens een blad vol. Dat kon natuurlijk nooit kloppen, zoveel auto’s waren er nog niet. Elke provincie had een eigen lettercombinatie in het kentekennummer. Zuid-Hollandse auto’s begonnen met ZH gevolgd door een nummer. Zag je een vreemd nummerbord dan was dat heel bijzonder.

Postzegels sparen heb ik wel gedaan. Zo enthousiast zelfs dat ik in plaats van snoep postzegels ging kopen bij de winkel van Poot tegenover de Wilhelminastraatschool. Ook

liepen we op onze vrije woensdagmiddag helemaal naar de Hoofdstraat in Schiedam. Daar was postzegelhandel ‘Java’ en keek ik mijn ogen uit. In Vlaardingen was nog geen postzegelwinkel.

Op het Messchaertplein was een speeltuin. Een oude man hield toezicht. Hiermee verdiende hij iets, want de AOW moest nog uitgevonden worden. Ik kwam daar niet, dat was te ver uit de buurt. Ieder kind bleef in zijn eigen straat, bij school spelend.

Meisjes vangen was ook zo’n oorlogsspelletje, afgekeken van de Duits razzia’s. Nietsvermoedende meisjes die naar school gingen, werden op de hoek van de Prins Hendrikstraat vastgegrepen en naar ‘de put’ gebracht. De put was een laaggelegen steeg die van de Prins Hendrikstaat tot de Stationsstraat liep. Zij diende als achteruitgang van de woningen aan de Parallelweg. Sommige meisjes spartelden tegen, maar de meesten vonden het geloof ik wel spannend.

Pas na de tweede bel lieten de bewakers ze dan vrij. De jongens konden nog net de school inglippen, maar eer de meisjes uit de put waren, was de schooldeur dicht.

Met dit ‘droevige’ verhaal besluit ik de beschrijving van mijn schooltijd. De periode 1939-1947 was nu niet bepaald een gelukkige tijd voor onze ouders. Wij, de kinderen, beseften dat niet; we wisten niet beter. Ik heb nog een paar vrienden uit mijn schooltijd overgehouden en het lijkt wel of elk jaar de verhalen uit die tijd mooier worden.

De Eendrachtstraat

L. Vogel

In het decembernummer van 2001 schreef de heer Rolfes over de buurt waarin hij opgegroeid is, de Binnensingel. Veel waarover hij schreef kan ik mij nog goed herinneren. Ik ben n.l. geboren en getogen in een straat die daar dicht bij lag, de Eendrachtstraat, waar mijn vader een winkel in ijzerwaren en huishoudelijke artikelen had. Speelden de herinneringen van de heer Rolfes zich af in de jaren na de oorlog, de tijd die ik beschrijf is wat vroeger, laten we zeggen van ± 1935 tot 1950.

Nog altijd wanneer ik in de Eendrachtstraat kom, verwonder ik me erover dat die straat zo smal is. In mijn gedachten was hij vroeger veel breder. Maar ja, nu is er aan de ene kant een dicht op elkaar staande rij auto’s, terwijl er vroeger hooguit twee in de hele straat stonden: de grote wagen

van bode Chr. de Jong en de bestelford van mijn vader. Verder was de straat voor ons. En die gebruikten we dan ook! Hoewel, met voetballen moest je drommels goed opletten of ‘Cees de Ballenjatter’ er niet aankwam. Deze politiemans had het blijkbaar vooral voorzien op ons waardevol speelgoed.

De Eendrachtstraat begint bij de Schiedamseweg. Daar op de hoek was vroeger de sigarenwinkel van Halewijn. Ik meen dat deze man ook nog administrateur van de hervormde schoolvereniging was.

De volgende winkel was die van Rodenburg, de kapper. Daarnaast kwam later de rijwielhandel van Vogel (een oom van mij), die thans in uitgebreide vorm op de hoek van de Schiedamseweg te vinden is. Vervolgens was daar de drankenhandel ‘De Wijnoogst’ van Van Stralen. De volgende zaak was die van kleermaker Prinsen. Na een paar woonhuizen was er weer een kapperszaak, nl. die van de

Een zonovergoten Eendrachtstraat gezien in de richting van de Schiedamseweg. (Foto: Stadsarchief Vlaardingen)

...Het gedeelte
tussen Bleekstraat en
Willem Beukelszoon-
straat was rijk bedeed
met allerlei zaken...
Let ook eens op de
fraaie dakkapel!
(Foto: Stadsarchief
Vlaardingen)

heer Snoek. Kinderknippen voor 11 centen en je kreeg nog een puntzak met olienoten toe!

Op de hoek van de Bleekstraat was eerst een woonhuis. Daarna werd het raam vergroot en hebben verschillende zaken er gezeten. Ik herinner me die van van Sijn,(?) boeken schrijfwaren, later ijzerwaren van Van der Vlis. Het gedeelte tussen Bleekstraat en Willem Beukelszoonstraat was rijk bedeed met allerlei zaken. Daar had je de horlogemaker Van Straten. Ik herinner me dat deze man eens heel erg geschrokken was: een paar bengels hadden bij de vuilnis een stuk ruit gevonden. Bij Van Straten bonsden ze toen hard op het raam en lieten ondertussen de ruit op de grond kletteren. Verschrikt kwam de horlogemaker naar buiten hollen, zag een hoop scherpen voor de ramen liggen. De ramen werden van boven naar beneden bekeken, maar er was niets gebroken! Nog zie ik het verbaasde gezicht van de man voor me. Nog eens werden de ramen bekeken, maar nee hoor, niets kapot. Wonderlijk!

Nu we het toch over kattenkwaad hebben: weet u wat ons ook urenlang plezier verschaftte? Een belastingplaatje van de fiets (in die tijd een kostbaar bezit!) werd aan een lange garendraad vastgemaakt en ergens op het trottoir gelegd. Op een min of meer verborgen plekje hielden we het uiteinde van de draad goed

vast. En dan maar wachten op een slachtoffer! Wanneer er eindelijk iemand dacht een mooie vondst te doen, werd het voorwerp snel weggetrokken en hadden wij de grootste lol! Tot op een keer de 'eerlijke vinder' zijn voet op de draad zette en er met het belastingplaatje vandoor ging. Het heeft mijn vader nog heel wat moeite gekost het terug te krijgen!

Wat ook voor veel plezier zorgde was het grapje met een geldstuk. Op een lange draadnagel werd een dubbeltje vastgesoldeerd. De spijker werd dan tussen de tegels van het trottoir geslagen. Soms zag je de blijde vinder eerst om zich heen kijken. Zag niemand het? Dan bukte hij zich vlug om het geldstuk op te rapen. Helaas, het ding gaf niet mee! Verbaasde gezichten!

Terug naar de winkels. We hadden ook een schoenmaker, Van der Spek. Van hem weet ik nog goed dat hij, wanneer er eens een paard vlak voor zijn huis iets had laten vallen (en paarden kwamen er veel door de straat: de melkboer, de groenteman, van Gend en Loos en nog veel meer!) dan kwam de schoenmaker met een 'varken en blik' en veegde de straat schoon. Niet dat hij onbezoldigd gemeenteman was, maar de man had een tuintje!

De volgende zaak was die van boekhandel Den Draak. Hier werden alleen tweedehandsboeken verkocht. De familie woonde

ook op dit adres. Op de Hoogstraat hadden ze nog een zaak waar nieuwe boeken verkocht werden. Nu was de heer Den Draak invalide. Hij moest met zijn wagentje (u weet nog wel: zo een met twee hefbomen die met de handen bewogen werden) van en naar huis gaan. Op de Hoogstraat was geen plaats om dit wagentje te parkeren. Een van de kinderen ging daarom mee om het naar de Eendrachtstraat terug te brengen. Op de Schiedamseweg werd dan vaak met een meer dan verantwoorde snelheid gereden. Dit tot verbazing van vele mensen die een 'invalide' jongetje voorbij zagen racen.

Naast Den Draak was de zuivelhandel van Moerman. Dan had je de schilderswerkplaats van Brinkman, die zelf aan de overkant van de straat woonde. We komen nu bij paardenslager De Neef. Als jongen deden we daar graag boodschappen: je kreeg er altijd een lekker stuk lever toe. In later jaren was daar een kruidenierszaak van Storm, daarna van De Niet. Op de hoek van de Willem Beukels-

zoonstraat was nog een slager: Van der Heul. We steken de straat over naar de andere hoek. We komen dan bij de kruidenierszaak van Hoogendijk. Naar tegenwoordige begrippen een echt ouderwets winkeltje. Bijna alles was nog onverpakt te verkrijgen. Je had dan ook een hele wand met vakken en laden, waar allerlei kruidenierswaren opgeslagen waren. Links achter de winkel deur stond een groot vat met petroleum. Maar er was ook een (minder groot) vat waarin stroop zat. Door middel van een pomphandel werd je meegebrachte kannetje gevuld. Onderweg naar huis werd de stroop natuurlijk wel eens door de jonge klanten gekeurd!

Ik herinner mij dat Hoogendijk voor zijn klein etalageraam soms een prachtig mozaïek had laten maken van het embleem van Van der Sluys zaden: een kleurige haan van allerlei verschillende zaden gemaakt. In latere jaren was hier een drukkerij gevestigd.

We gaan verder. Er waren in de Eendrachtstraat ook nog een paar kleine textielwinkel-

Meer mensen dan
auto's op straat. Links
de Bleekstraat.
(Foto: Stadsarchief
Vlaardingen)

tjes, o.a. dat van Roest. Waar dat precies was weet ik niet meer. Dat zal wel komen omdat ik er weinig interesse voor had. Op de hoek van de Koningstraat had je de groentewinkel van Brinkman. Dan wordt het wat stiller wat winkels betreft. Er was ergens ook nog een snoepwinkeltje van Vugt. Er was ook nog een winkel van de Snaayer, die klompen en borstelwaren verkocht.

Bijna aan het eind van de Eendrachtstraat, op de hoek van de Nieuwstraat was de bakkerswinkel van Bochove. De oude mevrouw stond achter de toonbank. Het was een echte aristocratische figuur. We vergeleken ze altijd bij koningin-regentes Emma. De zoon ging met een bakkerskar de klanten af.

Aan het eind van de straat, tegenover de kolenhandel van Brobbel in de Oosterstraat, gaan we aan de overzijde terug. Hier waren allemaal woonhuizen tot de Willem Beukelszoonstraat toe. Voor we die straat weer over-

steken hebben we op de hoek een brandweerhuisje. Hier stond een kleine handbediende spuit gestald.

We steken over naar de schoenzaak van Moerkerken. Eerst de winkel en links daarvan de schoenmakerij. Vervolgens krijgen we de zaak in huishoudelijke artikelen van Van de Kerkhof, met links ook weer een werkplaats. Dan volgt een winkeltje dat bij ons als jongens erg bekend was: het winkeltje van Japie de Bloois. Ze verkocht aardappelen, maar wat voor ons veel belangrijker was: snoep! In een lange rij stopflessen stonden de heerlijkste dingen. Voor een cent kon je nog heel wat kopen, zelfs wel voor een ‘halfje’! Haar ‘winkel-deur’ was pal naast onze voordeur, wel zo gemakkelijk! Boven de garage en de winkel die nu volgen, woonden wij. Vader had een zaak in haarden en kachels, maar ook in huishoudelijke artikelen. Dan was er nog een afdeling waar ijzerwaren verkocht werden.

Niet alleen klompen, maar ook voor koffie, thee en tabak kon je in de winkel van De Snaayer terecht.
(Foto: Stadsarchief Vlaardingen)

Enkele huizen verder was de electriciteitszaak van Oséphius, een naam die vaak verhaspeld werd tot Oozefuis.

Dan had je de garage van Chr. de Jong, een bodedienst. Vervolgens de sigarenwinkel van Buit, recht tegenover de Bleekstraat. Voor we bij de slagerij van Bachus komen, had je nog een pand waar in de loop van enkele jaren verschillende zaken gevestigd waren. Ik herinner me een textielhandel van Brobbel, een parapluwinkel, de meubelmakerswerkplaats van Van den Berg en later de zaak van Paalvast. Slager Bachus was lid van de gemeenteraad. In die hoedanigheid had hij eens in de raad voorstellen gedaan die bij de werklozen heel wat ontstemming teweeg brachten. Ik herinner mij nog goed dat er een afdeling militairen ingeschakeld werd om de heer Bachus te beschermen. Wij als jongens vonden het natuurlijk prachtig dat er soldaten door de straat marcheerden!

We komen weer bij de Schiedamseweg. Maar eerst krijgen we nog de rijwielzaak van Vogel, die later verhuisde naar de overkant. Het pand werd overgenomen door groente-handel Schrijvershof. Pal tegenover de Eendrachtstraat was de winkel van Hofland. Galanterieën, maar wat ons als jongens meer interesseerde was de etalage. Vol verlangen keken we naar het vele en prachtige speelgoed dat daar uitgestald lag.

We hebben (bijna) alle winkels de revue laten passeren. U ziet: de Eendrachtstraat was een voor die tijd een echte winkelstraat. Veel winkels zijn nu verdwenen of hebben een andere bestemming gekregen.

(met dank aan mijn broer Jan en aan de dames Van der Spek)

Het brandweerhuisje op de hoek van de Willem Beukelszoonstraat.
(Foto: Stadsarchief Vlaardingen)

Wetenswaardigheden

Wetenswaardigheden is een rubriek waarin van tijd tot tijd mededelingen van het bestuur worden gedaan als de Historische Vereniging ten strijde trekt om ons historisch erfgoed te behouden. Natuurlijk melden we ook graag positieve gebeurtenissen. En die zijn er!

In het vorig Tijd-Schrift miste u de rubriek Wetenswaardigheden. Niet omdat er niets te melden viel, maar achter de schermen werd aan allerlei lopende zaken gewerkt. Inmiddels zijn we wat verder en is het goed u weer wat bij te praten.

Naast de goede reguliere gesprekken met de beleidsmedewerker monumenten van de Gemeente Vlaardingen, is er tweemaal per jaar overleg met wethouder J. Versluijs. Eind mei was er zo'n bijeenkomst met een goed gevulde historische agenda. Agendapunten waarover de HVV tevreden is, maar ook punten waarover de HVV ongerust is.

Om met dit laatste te beginnen hebben we de

wethouder gevraagd toch nog eens goed naar de kerkgebouwen te kijken, zodat die niet zo- maar uit het stadsbeeld verdwijnen. Er is overigens weinig hoop voor de R.K. Kerk in de Westwijk, die eigendom is van de Gemeente Vlaardingen. In de ontwikkeling van het gebied aldaar is geen plaats meer voor het gebouw.

We hebben de wethouder gevraagd in ieder geval te bezien of de losstaande klokkentoren in de waterpartij bij nieuwe plannen te betrekken is. Ook voor de Vredeskerk in de wijk Holy is het einde nabij; er zullen woningen gebouwd gaan worden. Zo zal eveneens het kerkgebouw van de Remonstrantse Gemeente aan de Hoflaan verdwijnen. Voor de Ichtuskerk en de Emmaüskerk wordt nog een slag om de arm gehouden en zullen we hopen op een beter resultaat. Al met al een bedroevende zaak allemaal!

Ondanks de strijd voor behoud en positieve toezeggingen, maakt de HVV zich nog steeds zorgen over het voortbestaan van de gebouwen van de Brandweerkazerne en de

Gaat dit doorzicht veranderen?
(Foto: HVV/Klaas Bloem)

Watertoren. Wethouder Versluijs heeft toegezegd de projectontwikkelaar opdracht te geven goed te kijken hoe deze gebouwen in het nieuwe project ingevuld kunnen worden. Maar zoals het er nu bij staat...!

Het is ook bijzonder jammer dat het historische gebouwtje van de voormalige drukkerij Dorsman aan de Kuiperstraat staat te verpauperen. Hopelijk draagt de particuliere eigenaar ervan zijn verantwoordelijkheid en zorgt hij dat het voor Vlaardingen zo bijzondere gebouw behouden blijft. De Oude Lijnbaan straalt op het moment niet veel historie van weleer meer uit. Er wordt op vele fronten overleg gevoerd hoe verder. Hopelijk kan ik u een volgende keer meer ten goede vertellen.

In Tijd-Schrift 106 vertelde ik u over de plannen van Markt 47. Er is nog steeds geen duidelijkheid over de plannen. Ondanks dat het bezwaar van de HVV is meegenomen in de plannen, maken wij ons toch zorgen!

Zorgen maakt de HVV zich ook over de verbouwingsplannen van het stadhuis Markt 11. In Groot Vlaardingen van eind mei werd een vergunning gevraagd voor een aanpassing van de entree bij de arcaden (Dirk III). De bedoeling is de twee rechtse arcaden aan de Marktzijde af te sluiten. De HVV heeft bezwaar aangetekend tegen dit plan. '....De HVV tekent echter wel bezwaar aan tegen het afsluiten van een tweetal arcaden aan de Marktzijde. De HVV is van mening, dat het oorspronkelijke ontwerp van Van der Kloot Meijburg hiermee visueel geweld wordt aangedaan (de fysieke transparantie verdwijnt,

waarbij een onbestemde ruimte tussen glazen wand en muur overblijft).

Tevens zal bij afsluiting van de middelste arcade de rechtstreekse toegang vanuit het gebouw naar de Grote Kerk, bij o.a. de uitreiking van de Geuzenpenning en officiële gebeurtenissen, danig verstoord worden. Dit komt de uitstraling van het geheel niet ten goede.

Gebleken is dat de reden van de afsluiting hoofdzakelijk vandalisme is. De HVV is van mening, dat men die jongeren op andere manier kan en dient te weren, bijvoorbeeld door een handhavingsbeleid te voeren...'

U merkt het, positieve en minder vrolijke zaken vullen de agenda's. Maar ik wil deze Wetenswaardigheden graag positief af sluiten. Mede door het strijden van de HVV voor het behoud van het Oude Thuis aan de Oosthavenkade zal op niet al te lange termijn met restauratie begonnen worden!

De gemeente Vlaardingen heeft de HVV gevraagd te helpen om de in de loop der jaren opgestelde monumenteninventarisaties in één bestand samen te voegen. Na een oproep op de laatst gehouden Algemene Ledenvergadering heeft ons lid de heer H. Meder zich beschikbaar gesteld en heeft hij inmiddels de klus geklaard! De HVV heeft zo een mooie bijdrage geleverd aan het tot stand komen van het Beschermd Stadsgezicht.

Wout den Breems
voorzitter

Het pand van Dorsman & Odé heeft betere tijden gekend.
(Foto: HVV/Klaas Bloem)

Boekbespreking

‘Het Verploegh Chasséplein. Van ’t Oft naar ’t Oofd, deel 8’.

Jan Anderson en Gera van der Weijden geven in het achtste deel van deze reeks een overzicht van de geschiedenis van een van de bekendste en slijkste pleinen van Vlaardingen. Het is jammer dat de volgorde van de onderwerpen een beetje van de hak op de tak is, maar voor de rest geeft het boekje een leuk en weer rijkelijk geïllustreerd overzicht. Het begint met een beschrijving van het monument voor de gevallen en gaat vervolgens terug in de tijd naar het ontstaan van de Oostwijk, van de Schiedamseweg en van het plein. Daarna komen alle monumentale villa’s aan bod, in de vorm van een korte beschrijving en geschiedenis van de bewoners. Het lijkt me dat er wel meer informatie beschikbaar is en dat sommige aspecten best wel verder uit te diepen zijn – mogelijk iets voor een artikel in Tijd-Schrift? Maar alles bij elkaar leest het wel weer makkelijk weg en het ziet er goed uit. Hopelijk dus niet het laatste deel in deze reeks!

‘Het Verploegh Chasséplein. Van ’t Oft naar ’t Oofd, deel 8’ door Jan Anderson en Gera van der Weijden. Verkrijgbaar bij het Streekmuseum Jan Anderson en de Vlaardingse boekhandel voor € 5,00.

(Eric van Rongen)

Ledenactiviteiten

Sedert het verschijnen van ons vorige Tijd-Schrift hielden we een Algemene Ledenvergadering, waarbij de lezing na afloop helaas ‘de mist inging’ (daarover verderop meer), en een zeer geslaagde lezing van de heer en mevrouw Van der Lee over de vroegere 1-Mei-vieringen in Vlaardingen. Deze laatste lezing in Hoylede was weer zeer geslaagd, en we kunnen dus weer met een goed gevoel het zomerseizoen in.

De ‘grote’ excursie, per bus naar Harderwijk, is op dit moment bijna volgeboekt. Hebt u spijt dat u zich nog niet opgaf: bel snel even met mij - we kunnen kijken hoever de laatste gegevens staan... Heeft u zich al opgegeven, dan melden we bij deze nog even dat we iedereen graag op zaterdag 28 juni om half negen bij de Kulk ontmoeten, ofwel vijf minuten later op de oprijlaan van het Holy-ziekenhuis. We gaan er hopelijk weer een geslaagd dagje van maken: dit keer in Harderwijk. Vergeet u voor de zekerheid niet uw wandelschoenen, eventueel een paraplu en, als u die heeft, uw Museumjaarkaart.

Daarna staat de zomer weer voor de deur. Hoewel dit geen HVV-activiteiten zijn, meld ik toch nog even dat het ServiceTeam VVV Vlaardingen weer een aantal wandelingen organiseert, die ook (juist) voor leden van de HVV de moeite waard zijn! Op vrijdagavond 4 juli kunt u mee met de stadswandeling door het centrum. De aanvang is 19.15 uur bij het oude Stadhuis op de Markt. Tot slot wordt (als u wilt) de toren nog beklommen, en in de pauze vertelt Eva Timmermans nog enkele bekende Vlaardingse sagen / legenden. Een zelfde wandeling is er op zondagmiddag 31 augustus, aanvang 13.30 uur, en een Ambacht-wandeling is de week later: zondag 7 september, aanvang 15.30 uur vanaf het Streekmuseum van Jan Anderson aan de Kethelweg. Tot slot is er in het Centrum nog de ‘Vlaardingen-by-night’ wandeling op vrij-

dagavond 26 september, aanvang eveneens om 19.15 uur vanaf het Stadhuis. (Kijk ook eens op www.serviceteam-vlaardingen.nl). En wandelt u zónder de gidsen door Vlaardingen: bekijk dan vooral nog eens de HVV-etalages in de stad. Het wordt inmiddels al een hele ‘winkel-keten’: Hoogstraat: Leski-pand, maar ook nummer 95-97, Korte Hoogstraat naast Van Gent hoortoestellen, en last but not least: hoek Fransenstraat / Kuiperstraat. Deze laatste zal wellicht in september weer gaan verdwijnen, omdat dan verbouwingswerkzaamheden aan het pand gepland zijn. Wees er dus nog snel bij.

Alle informatie over historisch getinte activiteiten hoort u trouwens ook tijdens het radio-programma ‘Oud-Vlaardingen’, elke zaterdag van 10 tot 11 uur, met herhalingen op zondag om 12 uur, dinsdag om 21 uur en vaak ook op donderdag om 21 uur. Maak er een vaste gewoonte van, dan blijft u op de hoogte. Zoeken: FM-schaal, en dan aan het einde van de schaal een ‘tikkie terug’... Een nieuwe loot aan de historische activiteiten is ‘Oud-VlaardingenTV’, waar enkele HVV-leden samen met liefhebbers uit het gidsencorps van het ServiceTeam eind mei een video-documentaire lanceerden

Eén van de etalages in de Kuiperstraat.
(Foto: HVV/Klaas Bloem)

over het oude Vlaardingse Stadhuis. Mooie beelden, en interviews met burgemeester Tjerk Bruinsma en stadsarchivaris Harm Jan Luth. Gemist? Misschien hebt u later in het jaar nog een kans. Leden van de groep zijn momenteel bezig met een documentaire over de Visbank en over de Molen Aeolus. Bovendien wordt er een compilate gemaakt van opnamen die werden geschoten tijdens de bekende Ken uw Stad-cyclus. Allemaal te bekijken in de zomer en in de herfst.

Over die Ken uw Stad-cyclus (georganiseerd door het ServiceTeam) gesproken: u kunt zich vanaf heden al weer bij me aanmelden voor de nieuwe serie over (historisch) Vlaardingen, die op maandag 15 september (middag- of avond-groep) weer begint en tot 15 december duurt. Voor slechts € 55 bent u 14 zéér interessante wekelijkse bijeenkomsten rijker! (Info: www.ken-uw-stad.nl). Max Thurmer en ondergetekende hielden eind vorig jaar een voordracht in het provinciaal Erfgoedhuis voor zo'n 40 geïnteresseerden uit alle delen van onze provincie, die het een goed idee vonden om ook in hun eigen stad zoiets op te gaan zetten! En meteen nog een primeur (d.w.z. de eerste publiciteit): op vrijdagavond 21 november a.s. gaat de eerste KUS-KWIS van start. Wanneer u denkt dat u al een héleboel weet over Vlaardingen, dan moet u die avond vrijhouden en u t.z.t. als groepje van drie of vier personen aanmelden om samen om de eer te strijden het meeste over Vlaardingen te weten (niet alleen historisch, maar net zo goed het Vlaardingen-van-vandaag).

En tussendoor is er natuurlijk op zaterdag 13 september ook weer de Landelijke Open Monumentendag in Vlaardingen. Tussen de grote Uit-Markt in het Centrum en het spektakel rondom De Laatste Ronde in het Sportpark Vijfsluizen wordt dit keer een bijzonder aantrekkelijke activiteiten-route samengesteld, onder het thema 'Sporen', zodat u deze dag

van drie walletjes kunt eten. Het Tijd-Schrift van de HVV dat eind augustus verschijnt zal er weer vol mee staan, en ook de HVV zal er zélf weer een informatie-kraampje inrichten.

Tot zover weer even de uitgebreide opsomming van onze zusterorganisaties op erfgoedgebied. En voor de oplettende lezers: de in onze vorige TijdSchriften genoemde serie historische 'bonte avonden' in de Vlaardingse seniorenhuizen, én de vorig seizoen uitgestelde rondritten door Oud-Vlaardingen komen allebei dit nieuwe jaar écht tot uitvoering! En tot slot: ga beslist ook nog een kijkje nemen bij de expositie Graven in Vlaardingen, in het Visserijmuseum, en houdt ook de Landelijke Week van de Geschiedenis en dan vooral de Nationale Archievendag op zaterdag 11 oktober in de gaten (toevallig óók nog met een grote provinciale Holland-kwis!).

Stappen we even over de vakantie-periode heen, dan is er eind september weer een eerste ledenactiviteit van onze eigen vereniging: een bezoek aan oud-Overschie (o.a. met bezoek aan het gelijknamige museumje aldaar, dat als neventitel draagt: 'De Hoop doet Leven'). We gaan er op eigen gelegenheid naar toe (kan op de fiets, per auto of openbaar vervoer - u verzint het zelf), waarna we weer een leuk programma voor u hebben. Reserveer dus zaterdag 27 september, en meld u uiterlijk 6 september nog even telefonisch aan: 435 3322 -overdag-. Er zijn behalve de € 2,50 aanmeldingskosten (waarvoor u ook weer een kopje koffie/thee terugkrijgt) geen kosten aan die dag verbonden, uitgezonderd datgene wat we als toegang voor de activiteiten aldaar aan u persoonlijk doorberekenen.

Komen we ten slotte nog op de twee (laatste) lezingenavonden van dit najaar. Op dinsdagavond 25 oktober halen we de schade in wat betreft de Klederdrachtavond! Door dom toeval moest die in maart vervallen, maar Hannie

Baauw schept er eer in om het verzuim goed te maken, en dat kan dus alleen maar de avond ten goede komen. We zijn die avond vanaf 20.00 uur in De Deel (open vanaf 9.45 uur), aan de Baarnhoeve in de Holywijk (per bus: uitstappen bij de Winkelhoeve). Er zullen een aantal klederdracht-gebruiken getoond worden, en ook wordt er een modeshow gebracht door enkele basisschool-leerlingen. Maar het allermooiste komt misschien nog: tijdens de Ledenvergadering in maart spraken we nog enkele (wat oudere) leden van onze vereniging, die hadden getwijfeld om die avond hun oude kostuum aan te trekken. En dan denk ik vooral aan de mensen van de Klederdracht-groep uit ons Vlaardings jubileumjaar 1973, die zich later ontpopten als Vlaardings Vis-sers Vrouwenkoor. Nou is het zingen er inmiddels helemaal uit, maar zij koesteren nog wel steeds de kledij, die destijds met veel enthousiasme verzameld werd. We roepen deze dames bij deze op voor een reünie en zullen proberen om Hannie daarbij als 'lady-speaker' te contracteren, opdat ons Vlaardings erfgoed van weleer ook nu weer tot leven wordt gewekt. Dames: meldt u zich s.v.p. even vóór 20 september bij ondergetekende, tel. 435 3322. Bovendien zullen we in onze Activiteitenwerkgroep proberen om een kleine documentaire over de Vlaardingse dracht samen te stellen, zodat het ook op dát vlak een geheel 'historisch verantwoorde' avond zal worden, die zéker de moeite van een bezoek waard zal zijn!

En als laatste bijeenkomst voor dit jaar kondigen wij u bij deze alvast een avond aan over onze beroemde Vlaardingse burgemeester mr Jan Heusdens, die Vlaardingen in de vijftiger en zestiger jaren deed 'opstuwen in de 'vaart der volkeren'. Vooral dankzij hem is Vlaardingen wat het momenteel is: een veelzijdige stad waar het goed wonen en werken is. Hij is dan ook de hoofdpersoon in het Historisch Jaarboek, dat in november zal verschijnen, en

de schrijver van het artikel, Hans Mathijssen (voor velen ook geen onbekende!) zal daarom het boeiende verhaal ook nog eens - met veel beeldmateriaal op een groot scherm - aan ons vertellen! Dat gebeurt - hoe kan het anders - in het gebouw dat Jan Heusdens destijds liet (aan)bouwen: de Burgerzaal van het Stadhuis, ingang aan de Markt (bij Dirk III), en iedereen is uitgenodigd om te komen luisteren op dinsdagavond 25 november a.s., aanvang 20.00 uur (stadhuis open vanaf 19.45 uur). Zowel déze als vorige genoemde avond is natuurlijk ook weer 'toegang vrij'!

Tot zover mijn 'zomerse' verhaal. Ik wens u allen een fantastische vakantieperiode toe!

Namens de werkgroep Ledenactiviteiten:
Arie Ouwendijk (tel. 435 3322).

Burgemeester Heusdens staat centraal op de lezing van Hans Mathijssen.
(Foto: Stadsarchief Vlaardingen)

Historische Vereniging Vlaardingen

internet: www.hvv-vlaardingen.nl

e-mail: info@hvv-vlaardingen.nl